

'QUE VEGIS LLEIDA'

Ilerdam vides

Paco Cerdà

Regidor de CIU a l'Ajuntament de Lleida

Aquesta expressió, que significa "que vegis Lleida", és un llegat de les guerres de les legions de Juli Cèsar amb els cartaginesos a la Terra Ferma. Concretament, als marges del riu Segre. La frase la utilitzaven els romans de l'època per dir-li a algú que se n'anés a escapar, dit d'una altra manera, que se n'anés fins al lloc més perdut del món, que per a ells devia ser Lleida. És el que actualment en diríem vesten al carall, a la conxinxina o qualsevol altra expressió similar.

Quan ho vaig sentir per primera vegada em va cridar l'atenció. Per una banda, em produïa una sensació de rebuig; Lleida, la meua ciutat, és la millor. I tot seguit se'm va plantejar la pregunta, absolutament necessària: és la millor, la meua ciutat? Per a mi, és clar que sí. Visc aquí i és on hi vull viure, com molts lleidatans. I a mesura que passen els anys, quan estic arribant a Lleida i veig la Seu Vella, i m'embarga una sensació de ser a casa que fa que se m'ompli el cor de joia. Però jo em pregunto, tot els lleidatans pensen el mateix? Tots els lleidatans pensen que la seva ciutat és la millor per a

viure? I d'aquestes preguntes en surt una altra: què voldrien els lleidatans per a viure millor a la seva ciutat?

Per altra banda existeix la sensació de que Lleida és la ventafocs de Catalunya, en molts sentits. Això em porta a recordar la frase del malefici romà. L'orgull de ser lleidatà ha de venir acompanyat de fets i de progrés. Estem cansats de ser ciutadans de segona i volem jugar a la divisió d'honor.

Tots som coneixedors d'aquella frase que diuen a la gran capital: Barcelona està més lluny de Lleida que no pas a l'inrevés. Hem de ser conscients que molta gent de Barcelona, quan es planteja venir a la nostra ciutat pels motius que siguin, sempre va acompanyat del comentari "és que està molt lluny". Els lleidatans, en canvi, no tenim aquesta sensació, ans al contrari, Barcelona és a un pas i la realitat és que molta gent s'hi desplaça molt sovint.

Hem de construir una Lleida que sigui còmoda per a viure per a la seva gent, que apart d'estar orgullosos de la Seu Vella i altres indrets emblemàtics, també ho estiguem perquè la nostra ciutat és el lloc on es viu millor. Lleida és una ciutat que es mereix que tinguem la millor educació, la millor cultura, els millors serveis (i més barats!) i on hom pugui trobar feina. Una ciutat segura

'Lleida ha de ser una ciutat amable, on els seus serveis i la seva proximitat siguin la seva bandera per a que tothom vegi que viure a Lleida és la millor de les opcions'

i neta, on s'hi pugui viure tranquil·lament, es pugui sortir al carrer a passejar, gaudir de la natura i els espais verds. Lleida ha de ser una ciutat amable, on els seus serveis i la seva proximitat siguin la seva bandera per a que tothom vegi que viu-

re a Lleida és la millor de totes les opcions. Aquest ha de ser el nostre objectiu, especialment d'aquells que tenim responsabilitats a la ciutat. Som nosaltres els que hem d'escoltar a tothom i fer allò que estigui en les nostres mans per solucionar

el màxim de problemes possibles. Som conscients que les persones i que s'ha de governar amb i per elles. Per tot això, voldria que aquesta "Ilerdam vides" sigui solsament una anècdota i que els lleidatans i les lleidatanes tinguem la sensació de que viure en aquesta ciutat és un privilegi.

És necessari donar contingut als espais emblemàtics de la ciutat (per exemple, les Basses), que de vegades només provoquen la nostàlgia de molts i l'enveja d'altres per no haver-los conegut en el seu esplendor. Entre tots hem de fer que Lleida sigui una ciutat que les empreses tinguin com a referència si cerquen una ubicació, perquè així també es crearan llocs de treball i farà que els nostres actius no marxïn de la seva ciutat.

En definitiva, Lleida ha de ser la ciutat de les oportunitats, tots hem de saber que aquí tenim de tot i, a més a més, bo i, per tant, viure en aquesta ciutat val molt la pena.

Ja ho he dit: sóc de Lleida, visc a Lleida i a Lleida és on vull viure. Però no per això renuncio a la meua aspiració d'aconseguir una Lleida millor per a tots, amb una vocació permanent d'ajudar a que la nostra ciutat sigui la millor. I això només ho aconseguirem fent una Lleida de les persones, per a les persones i amb les persones.

MESTRES DE LA REPÚBLICA

"Renovació": uns mestres del Pallars

Javier Giménez

Gràcia
FETE-UGT Terres de Lleida

Antant pels pobles de les Valls d'Àneu, la vall d'Assua, la de Soriguera -antiga vall de Sibarb-, cap al coll del Cantó o pels volts de Sort... et trobes uns edificis ben singulars, les antigues escoles; avui, moltes d'elles, cau de cultura, estatge social.

Alguns exemples: A Llagunes, l'escola és alberg i museu amb restes del despoblat medieval que hi ha al terme, el de "Santa Creu"; la de Llessui, centre d'informació del Parc Nacional d'Aiguestortes/Sant Maurici i museu del Pastor - com a curiositat, actualment en aquella vall es roda la sèrie "Gran Nord"-; si ens apropem a Tornafort trobarem que l'antic estudi és Centre d'Interpretació del Parc Natural de l'Alt Pirineu; a Enviny, enfilant la costa s'arriba al cap de vila i allí, senyorejant la plaça major, l'escola; tancada i barrada, amb un rètol on es pot llegir "Escuelas Nacionales". "No és l'original", ens diu una jove, mare del Quim, un del tres marrecs del poble, "són de quan en aquesta plaça filmaren

escenes de "Les veus del Pamano"; sèrie basada en l'obra de l'escriptor Jaume Cabré.

Molta canalla passà per aquelles aules fins que tot canvià. A l'emigració rural cap a les zones industrials i urbanes dels anys 50 i 60, que despoblà el territori, s'havia d'afegir la política de tancament d'escoles rurals i creació de concentracions promogudes a principis dels anys setanta, per la Llei del ministre Villar Palacín. Arribà un nou curs escolar, la quitxalla baixà al poble gran. A Llessui, a Montardit, a València, a Son, a Enviny, a Soriguera, a Alòs d'Isil... les aules restaren en silenci, els mestres ja no pujaren a fer classe ni van ocupar les vivendes que havia al pis de dalt de l'escola. Aquells docents s'havien anat, portant-se com a motxilla experiència, vivències...; molts deixaren petjada i encara avui són recordats, estimats.

Hi ha una generació de mestres sobre la qual s'aplicà la llei del silenci i és injust; mereixen tot el nostre reconeixement; foren els mestres de la República que en aquell temps d'il·lusió col·lectiva s'organitzaren al Pallars mitjançant el grup "Renovació".

La primera trobada de "Renovació" es convocà l'abril de 1932 a

Espot, fou amfitrió l'Epifanio Hologado, mestre que havia arribat el 1930 procedent de l'Escola Normal de Barcelona, amb destinació al poble fins el 1933 que fou reclamat per ocupar una plaça al "Pere Vila", grup escolar del Patronat Municipal de Barcelona. S'aplegaren: de València d'Àneu, Isidor Boix; d'Estèrri, Elvira Cañellas; de Son del Pi, Vicent Gardenyes i de Berrós Jussà, Bartolomé Matas.

Aquells mestres definiren "Renovació" com: "idea lliure, forta, espontània; l'expressió i el nexa, el comú denominador d'un grapat d'espirits joves, inquietos..." i es plantejaren com a finalitat: "...sense deixar de recolzar-nos en la realitat, tractar de

Pallars s'afegiren a l'activisme renovador i alguns d'ells participaren en l'organització de la Federació de Treballadors de l'Ensenyament (FETE) que naixia a les nostres contrades, adscrita a la UGT: Josep Pach, aquells anys a Sort i en baixar al Pla, a l'escola d'Artesa de Lleida, esdevingué Secretari General de la UGT de les nostres contrades; Josep Santaulària, destinat a Altron; el petit dels Xuriguera, el Pau, mestre a Tornafort; Pere Bigatà, fill de casa "Lido" d'Enviny, amb plaça a Torre de Cabdella que durant el període bèl·lic fou el Sotssecretari General de la FETE-UGT i a finals dels anys 40 arribà a ser el Secretari General de la UGT de Catalunya a l'exi-

No oblidem Maria Escolà, nascuda a Estèrri, va estudiar magisteri a Lleida i el seu primer destí fou Surp, camí amunt de Rialp, al 1925; mestra a Torregrossa del 31 al 34, any que es traslladà a Molins de Rei; activista del grup "Batec" i membre de la cooperativa Freinet.

La trajectòria d'aquells joves mestres es preveia molt fructífera; a tall d'exemple l'Isidor Boix i l'Elvira Cañellas participaren en la Missió Pedagògica que es va realitzar a l'agost del 34 a Vinarós; el Vicent Gardenyes, amb el temps, director de l'escola "Freinet" de Barcelona... Fins que una maleïda guerra i dictadura feixista que s'imposà, cruel amb aquells mestres activistes, renovadors i republicans, l'estroncà. Per a uns la ignomínia, per altres l'expulsió del magisteri, l'exili, els camps de concentració i l'extermini.

L'objectiu d'aquest escrit és recuperar la memòria d'uns mestres del Pallars, "agitadors de ments" que van fer seu aquell pensament de la pedagogia Maria Montessori: "La primera tasca de l'educació és sacsejar la vida, però deixar-la lliure per a què es desenvolupi", i això el feixisme no ho podia permetre i menys, perdonar.

'Hi ha una generació de mestres sobre la qual s'aplicà la llei del silenci i és injust: mereixen tot el nostre reconeixement'

canviar lo vell i corcat (...) anar als més apartats indrets, portar els nostres ànims als companys i sembrar, des del senzill temple de l'educació, la llavor renovadora que ha posat a les nostres mans la República."

Altres ensenyants destinats als

li; Ramon Costa, nascut a Llagunes on feia escola la mare, Dolors Jou, esposa del mestre Costa de Vilamur. Ramon Costa Jou fou reconegut ensenyant freinetista i primer secretari d'organització que tingué la FETE de Catalunya.